

AUTISM: TOP TIPS FOR EMERGENCY SERVICES PERSONNEL

Autism is a developmental disorder which affects the way in which an individual communicates and relates to others. Here are some top tips to show you how you can help an autistic person.

SOCIAL COMMUNICATION & INTERACTION

- Be clear and concise, say what you mean and mean what you say
- Keep conversations short and to the point, avoiding meaningless social chit chat, stick to facts
- Ask specific questions
- Offer limited-answer choices
- Avoid figurative language, idioms and metaphor are confusing
- Consider using written words, or pictures, as well
- Do not rely on facial expression, body language, eye contact or tone of voice to convey or emphasise a point

DIFFICULTY WITH CHANGE AND THE NEED FOR PREDICTABILITY

In an emergency situation, let them know:

- Who you are and why you're there
- What's expected of them
- Any rights they may have in the situation
- What's happening now and what will happen next
- Any possible impact of your encounter
- How long the process is likely to take

For non-emergency situations:

- If you've made an appointment, stick to it
- Be clear about your role
- Be clear about the purpose of the appointment
- Prepare the person in relation to any expectations
- Explain about any possible impact on them

UNUSUAL SENSORY RESPONSES

Whenever possible, aim to reduce sensory issues or explain about:

- Noise from alarms, sirens or cutting equipment
- The presence of smoke
- Water falling from a sprinkler system
- The need to be touched, guided or held
- Any necessary medical interventions

REMEMBER . . .

In an emergency situation, an autistic person may appear to be:

- Unable to understand you
- Illogical or in complete 'shut down'
- Highly anxious
- Responding in a literal way
- Cold, distant or unreactive
- Distressed or confused

If you notice these patterns of behaviour, and especially if they cluster together, you should ask the person directly, "Are you autistic?", so they can answer, "Yes" or "No".

And if you think someone is autistic, whether they've been able to tell you so, or not, you should follow your operational policies and seek a familiar, appropriate adult to support that individual.

Understanding more about autism is a vital first step towards being able to help an autistic person.

Awareness is the key!

AWTISTIAETH: AWGRYMIADAU I STAFF Y GWASANAETHAU BRYS

Anhwylder datblygu yw Awtistiaeth sy'n effeithio ar y ffordd mae unigolyn yn cyfathrebu ac yn ymwneud ag eraill. Dyma awgrymiadau i ddangos sut y medrwch chi helpu unigolyn awtistig.

CYFATHREBU A RHYNGWEITHIO CHYMDEITHASOL

- Bod yn glir a chryno, dywedwch beth rydych chi'n ei olygu a golygu beth rydych chi'n ei ddweud
- Cadw sgyrsiau yn fyr ac i'r pwynt, gan osgoi sgwrs gymdeithasol ddiystyr, glynwch at ffeithiau
- Gofyn gwestiynau penodol
- Cynnig nifer cyfyngedig o ddewisiadau
- Osgoi iaith ffigurol, idiomau a throsiadau dryslyd
- Ystyried ddefnyddio geiriau ysgrifenedig, neu luniau hefyd
- Peidio dibynnu ar fynegiant wyneb, iaith y corff, cyswllt llygad na thôn llais i gyfleo neu bwysleisio pwynt

ANHAWSTER GYDA NEWID A'R ANGEN I ALLU RHAGWELD

Mewn sefyllfa brys eglurwch:

- Pwy ydych chi a pham ydych chi yno
- Beth fyddwch chi'n ei ddisgwyl gan y person
- Am unrhyw hawliau sydd gan y person yn y sefyllfa hon
- Beth sy'n digwydd nawr, a beth fydd yn digwydd nesaf
- Am unrhyw effaith posib a ddaw yn sgil eich cyswllt
- Am ba hyd fydd y broses yn parhau

Ar gyfer sefyllfaoedd nad ydynt yn frys:

- Os ydych chi wedi gwneud apwyntiad, cadwch ato
- Byddwch yn glir ynghylch eich rôl
- Byddwch yn glir ynghylch pwrrpas yr apwyntiad
- Paratowch y person mewn perthynas ag unrhyw ddisgwyliadau
- Eglurwch am unrhyw effaith bosibl arnynt

YMATEBION SYNHWYRAIDD ANARFEROL

Lle bynnag y bo'n bosibl, anelwch at leihau aflonyddu synhwyraidd neu esbonio am:

- Sŵn gan larymau, seirenau neu gyfarpar arall
- Presenoldeb mwg
- Dwr yn pistyllio o'r nenfwd
- Yr angen i gyffwrdd, arwain neu ddal gafael yn y person
- Unrhyw ymyrraeth feddygol angenrheidiol

I GLOI ...

Mewn sefyllfa o argyfwng, gall person awtistig ymddangos yn:

- Ddi-ddeall
- Afresymegol neu wedi 'cau i lawr' yn llwyr
- Bryderus iawn
- Llythrennol
- Oeraidd, pell neu yn ddiymateb
- Gofidus neu ddryslyd

Os byddwch chi'n sylwi ar y patrymau ymddygiad yma, ac yn enwedig pan fyddan nhw'n clystyr gyda'i gilydd, gofynnwch i'r person, "Ydych chi'n awtistig?", er mwyn iddyn nhw allu ateb, "Ydw" neu "Nac ydw".

A phan fyddwch chi'n credu bod rhywun yn awtistig, p'run ai ydyn nhw wedi dweud hynny wrthych chi ai peidio, dylech chi ddilyn eich polisiau cyfundrefnol a chanfod oedolyn addas sy'n gyfarwydd a'r person, a fydd yn gallu cefnogi'r unigolyn hwnnw.

Mae deall mwy am awtistiaeth yn gam cyntaf hanfodol tuag at helpu person awtistig.

Ymwybyddiaeth yw'r allwedd!

www.ASDinfoWales.co.uk

Llywodraeth Cymru
Welsh Governor

CLIC • WLGA

GIG CYMRU
NHS WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

